

NOVINE

SLOVENSKE KRATINE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 6-25 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. Od 1. julija doma 6 Din. več, v inozemstvo 12 Din. več. Doma se lahko v blagi plača.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 800 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstom so oglasi 15% dražji. — Popust od 5—50%. — Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Kmet je krao.

Večina našega naroda je kmečka, zato kmečki stan vzdržavle državo s svojim delom, on vzdržavle vse človeštvo — ar je kmetijstvo najbolje naturen stan, najbliže zemlji i življenji. Kmet je najbolje tesno zvezani z zemljo, on živé najbolje naravno, naravnóč iz zemlje si jemlé svoj živež, svoj obleč. Vsi drugi stališi pa so odvisni od kmečkoga i eden od drugoga. Večinoma tudi po mestaj živéjo, tak da so od zemlje popolnoma odtrgani.

Na kmeta gledajo vsi stališi nekak etak: ej, kak njemu dobro ide: sloboden je, vse njemu zemlja dá, ničče njemu ne zapovedavle, gda more iti na njivo, v miri i dobrom zraku živé itd. Pesniki vsej časov senjajo od sreče mirnoga i zdravoga kmečkoga življenja na vesnici. Kmet pa na vse to grdo pogledne pa zmuvi: Ka pa dáča, pa živino darujemo, pa znova dáča, pa to pa ovo — nemremo več živeti! Istina, posebno dnes je malošteri kmet zadovolen! Pa ravnóm v tom žmetnom časi nesmi naš kmečki narod zgubiti svojega vüpanja, svojega čütenja, da on podpira vse druge stališe — to je svoje *samozavestl*. Ne gizda, liki pošteno i zdravo čütenje, zavest, da mora kmet živeti svojimi stališi spodobno, da more iskati način, kak bi se okrepo v nevolaj — to čütenje i mišljenje naj se naseli v naše vesnice, v vsakoga našega kmečkoga človeka!

Ne zdvojiti, liki napoti vse svoje moči za zboljšanje svojega življenja — pa se povrne zadovolstvo na naše ravnice i bregé!

Pa vendar — poleg vsej nevol: *kmet je krao!* Znameniti slovenski pisateo dr. Ivan Tavčar je bio fiškališ i župan mesta Ljubljane, gda je v nekoj svojoj pripovesti, štera je vsa prelepa pesem slovenskoj zemlji i njenomi kmeti, zapisao etak: „Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno (lepo) napravo (to je hrame, vso pripravu), če ima primerno (prilično) zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgova, pač pa polne hleve in če ima še kopico (küp) zdravih in pokornih otrok (decé), je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta.“

Te reči so tak proste, ali tak pune! Dobro je premisli, zapiši si je v srce, da ti zabrnijo v duši, gda te bodo nevoće tlačile. Če tudi ne boš meo vsigdar obilnosti — sloboden si!

Oča i mati — obá sküпно naj vladata družini! Naj minejo tisti časi, gda je pijan i zapravlivi pa kričáč družinski oča samo kunóu svojo ženo, reči njoj je pa ne dao nikše. Vsako ešče tak málo zaničüvanje ženske naj preminé zmed nás! Isti pisateo je zapisao ete reči:

„Slovenska kmetlca, še vedno (vsigdar) te premalo spoštujemo! Podobna si

mulji, ki zdelana in odrgnjenja (ogüljena) vozári po skalovju! Pridna (vrla) si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož ne znosil preveč v pivnice (krčme), da bi se otroci ne pokvarili. Malo imaš od življenja, uboga (sirmaška) ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga (zasluženje), da je tlačena in raztrgana slovenska domovina ostala skupaj! Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetlca, ki spiš navadno na slami in pod raztrgano odejo ter (i) ješ, kar možu in otrokom ostane!“

Slovenski mož, spoštuj to našo matrnico, steber našega naroda — našo ženo i mater! Podpiraj jo v težavaj, boj njena podpora! Ti slovenski mladenec pa mož, ti pa boj trden v svojoj poštenosti, lübi našo slovensko zemljo, trpi za njo, da nas ona odreši! Čüj, kak globoko i čüdivito lepó jo je popisao isti Ivan Tavčar:

„Eno je glavno: naša zemlja se nam ne sme vzeti in narod slovenski mora stati kot večno drevo, kateremu korenine nikdar ne usahnejo!“

Naj si še tako zapuščen in osiromašen, te veže trdna veriga na nekaj, česar se vsak hip ne zavedaš: ta nekaj je — zemlja, na kateri si se rodil. To je naša edina neskaljena prijateljica, vedno ti kaže en in isti obraz in zvesta ti ostane, če jo še tolikrat zatajiš! Zemlja domača — ni prazna beseda: del mojega življenja, in če se mi vzame zemlja, se mi je vzelo tudi življenje. Ko si oglodan do kosti, ko te povsod preganjajo, kakor bi se bile gobe razpasle po tvojem telesu, te sprejme domača zemlja z istim obrazom, kakor te je sprejela nekda, ko so te še v zibel polagali. Nisi doživel spomladi, da bi te ne bilo objemalo njeno cvetje in jeseni, da bi ti ne bila sipala svojih sadov. Mogoče, da je težko umreti — ali toliko zapišem, da bi rajši umrl sredi domače doline bodisi od glada, nego na zlatem stolu nemškega cesarja, kjer bi imel vsega na kupe!“

Kmet naš — od tebe čakamo rešitve vsi! Od tvoje zveste službe zemlji i našemi starodavnomi načini življenja pride nam vsem nazaj zdravje, zadovolnost. Zató ostani trden, ne daj se oplášiti, živi po svojoj zdravoj kmečkoj naturi — pa boš vido, da se prenovi življenje vsega svetá v lepše dni!

Našoj ženskoj mladini!

V nekšem nemškom listi je bio pred par tjedni dukši članek o dveh deklicaj slovenskoga pokolenja i imena, šterivi sta pred leti odišli v tujino za krühom, po letaj poštene službe zašli na krivo pot i jih je končno sodnija sodila, zavolo tatvine i vlačügarstva.

Deklce naše krajine!

Stara grčka pripovedka pripovedava

sledeče: Daleč na morji so na nekšem otoku živela čüdna bitja, imenüvali so jih sirene. Znale so tak lepo i vabljivo spevati, da so vsakšega omamile i privabile k sebi. In vsakši, šteri je veslao z ladjev k njim, se je pogübo, zato ka je bilo okoli otoka skritih dosta pečin i vsakša ladja se je razbila, mornare pa je požrlo šümeče pa razburkano morje. Nišče je ne prišeo na čarobni otok. Sirene pa so zmerom vabile s svojim lepim spevanjem i pogüblale.

Drage deklice! Tüdi dnes pogüblajo sirene: posebno one deklice i mladenke, štere so odišle v tujino. Odišle so od doma z maternim polübom i očinskim blagoslovom, pune vere i vüpanja. Odkritosrčne i pune prekipevajoče lübezni v svojoj dekliskoj duši so prišle v mesto, puno laži, prevare i zkažljivosti. Vervale so vse i vsakšemi, zato ka so mislile, da so vsi tak čisti kak njihove duše. Kakše razočaranje! Zapelivci, krvoceci mladih življenj so jih zapelali i pogübili. I zdaj? — Gde naj iščejo pomoči? — Zapelavci so jih zavrgli kak iztišnjeno citrono, domo ne vü-pajo, ka naj delajo? Obvüp jih žene v mrzle šümeče valove ali nepoštenomi življenji v naročje.

Tüjina, kelko slovenske mladine si nam pogübila? I ešče zmerom iščeš i trgaš nove žrtve. Pogüblaš našo žensko mladino!

Naša slovenska mati, ali si zato rodila hčerko? Si zato trpela? Deklica, kakaj odhajaš od nas v gobec smrti? Te ne genejo skuze matere, oče, bratov, sester... Ostani i ne hodi! Ešče je na našoj slovenskoj zemlji tüdi za tebe prostora i krüha.

Grofevje so prej zemljo nazaj dobili.

Nekak širi te nore glase med narodom i ga buni. Konjsko kopito se tü hitro opazi. Z temi vestni se širijo najmre še druge. Tak gučijo agitatorje: *Küplte prle, kak grof nazaj dobl*. S takšimi lažmi zapelavajo siromaški narod tisti, ki bi radi kaj zaslüžili pri odaji agrarne zemle. Zato naj se nišče ne premoti, pojasnimo, ka pravi zakon.

Agrarni zakon je določo ceno agrarne zemle i to ceno, ne pa višišo, je dužen interesent samo plačati. To ceno naznanijo i ambulatne komisije, štere dobleno zemljo vknižijo na küpca-interesenta. *Nega zakona, ka bi što mogo zemljo zgübiti, če jo ne pogodi. Agrarno zemljo je država že pogodila i doj jo plača interesent i to v 20 letaj*. Država dovoli, da se sme tüdi veleposesniki plačati agr. zemljo, a ne prle kak v 20 letaj i ne pare več kak zakon določi i zato ne trbe nikše pogodbe. Ne dajte se zapelati, čakajte ambulatno komisijo, ta vse reši. Tečas pa plačüjte dačo od zemle, arende več nega.

Svet reši samo lübezen Jezušovih ran! V te namen širite Novine!

Politični pregled.

Nova vlada. Nj. Vel. krao je sprejeo na znanje ostavko, štero je v imeni kraljevske vlade predložo predsednik ministrskega sveta dr. Milan Srskič dneva 3. t. m. Novo vlado je palik sestavo bivši ministrski predsednik dr. Srskič. Ostali ministri so skoro tisti, kak so bili prlé, samo je odstopo minister za trgovino dr. Mohorič. Vlada je sestavljena sledeče: predsednik ministrskega sveta: dr. Milan Srskič, minister brezi listnice: dr. Albert Kramer, minister za socialno politiko: Ivan Pucelj, minister brez listnice: Hamdija Karamehmedovič, minister brez listnice: Dragotin Kojič, minister trgovine i industrije: Ilija Šumenkovič, minister za pravosodje: Božidar Maksimovič, minister za promet: Lazar Radivojevič, minister za kmetijstvo: Juraj Demetrovič, minister za vojsko i mornarico: armijski general Dragomir Ž. Stojanovič, minister za finance: dr. Milorad Gjorgjevič, minister za gozdove in rudnike: Pavao Matica, minister za gradbe: dr. Stjepan Srkulj, minister za zunanje zadeve: Bogoljub Jevtič, minister za notranje zadeve: Živojin Lazič, minister za prosveto: dr. Radenko Stanković, minister za telesno vzgojo naroda: dr. Lavoslav Hanžek.

Nemci segajo po Bolgariji. Nemčija pa Bolgarija ščeta sklenoti dogovor, po šterom bi Nemčija za pet let dobivala ves gradbeni material za bolgarske državne železnice v vrednosti 1.2 milijarde levov. Bolgarska bi pa prodajala Nemčiji tobak. Proti tej pogodbi so vložile Francija, Poljska, Čehoslovaška protest.

Položaj med Angleškov pa Irskov se poostruje. Irska je pred par tjedni uvedla carino na angleško blago i vodi doma ostro borbo proti angleškim izdelkom. Angleži ščejo odgovoriti z ednakim

orožjom i če do 15. nov. ne pride do sporazuma, bo angleška vlada izdala navodila, da se naj irsko blago zacarini kak inozemsko blago. V kratkom časi bodejo na Irskom volitve i irski voditeo de Valera vüpa, da dobi vlada večino nad opozicijo, V slučaji, da zmaga opozicija, bode najhitrej razpüsto parlament.

Slovenska krajina.

— **Martinišče.** Dne 20. t. m. bo zavod obslužavao god svojega patrona sv. Martina. Na te den bodo mell letni shod nabiralci i nabiralke mešne zveze M. P. Zato je vse prav prüsrčno vabimo.

— **Ogenj.** Dne 8. novembra je v Soboti okoli pol sedme vöre večer začnola goreti oslica v farofi. Taki je pribežalo vküp lüdstvo i gasilci, šteri so z velkov požrtvovalnostjov napnoli vse sile, da se ogenj ne mogo razširiti na poslopje. Kak je nastano ogen, se ešče ne ve. Liki več kak gvüšno je, ka je ogenj povzročila hüdobna roka, šteroga so že zgrabili i spravili na hladno mesto.

— **Bogojina.** V Bogojini se je letos ob prvim pobiralo za „Dom sv. Frančiška“. Dozdaj se je ne pobiralo zavolo zidave cerkve, pri šteroj so dobri farniki meli dosta stroškov i nekaj majo še za plačati. Naibranje so g. plebanoš naznanili i priporočili z predganiče. Darovniki v občini Bogojini so dali vküp raznih darov vu vrednosti okoli 400 Din. — Odbor se g. plebanoši, darovnikom i nabiračom prav toplo zahvalüje. — Pobira se tüdi v drüghih občinaj bogojanske fare, štero. gda se dokonča, te se objavi.

— **Črensovci.** Nogo je potro Vaopotič Tjaš, pekovski detič Šümen Franceki šolari, gda ga je po nesreči povozo. — Dnes je Slomšekova proslava v Našem Domi,

mladina v prvoj vrsti, posebno moška povablana.

— **Petanjci.** Ka mi nesmo zadnji lüdje na sveti, svedoči novi obrt, šteroga smo začeli. Delamo najmre tisto, ka v Londoni, kovemo peneze. Samo, ka sreče nemamo. Naš eden klüčavničarski vajenec je skovo 20 din. srebrnike brez srebra. Vagali so, kak dobri, samo čarno lice so meli. Zato so se hitro spoznali, ka so fotivje i prišli so žandarje pa odpelali očo nezakonskih penez pred oblast na odgovor. Mašin, šteri je zdelao peneze, pa v globočini Müre pre-mišlavle, kak se koli godi njegovomi majstri.

— **Zelje ki šče meti naj se zglesi pri Gospodarskoj zadrngi v Soboti i v Črensovcih.** Zadruga naročnikom pripela iz Vraždina naročeno zelje.

— **Novine z 12 strani bodo pali prve dni dacembra,** kak so bile prve dni novembra.

— **Beltinskomi apotekari je vzeto lekarniško dovoljenje.** Tak se čüje, ka so ga neki lüdje glasili gor, ka je proti državi. Ki gospoda apotekara poznajo, trdijo, ka so to grde, nesramne laži.

— **Tifus se širi v D. lendavskom srezi,** v Turnišči je bio že smrtni slučaj.

— **Izjava.** Podpisani Litrop Štefan iz Turnišč izjavlam po svojoj düšnojvesti: 1.) Da je istina, ka se mi je oblübito v štirinajsetih dnevaj nazaj županstvo, če pristopim k organizaciji; 2.) i da mi je zaistino povedao Bakan Štefan, v Nede-lici, ka je vložo prošnjo za razrešitev županske düžnosti. Toisto mi je svedočo občinski tajnik. S toga vsaki lejko vözračuna, kelko procentov istine ma v sebi trditev Murske Krajine i izjava Bakan Štefana. Turnišče, 8. XI. Litrop Štefan, bivši župan.

Ivo Kolenc:

Razgovor z mladino!

Na vasi!

Hladen mrak je pokrival zemljo. Solnce je šlo k zatonu. Dnevni ropar je izginil, Vse je počasi oživelo. Od vročine mrtva narava se zopet vzbudi k življenju. Hladen vetrič pihlja ter oživlja napol mrtvo naravo.

Vse je kot na spomlad. Kaj čuda, da mlada srca hrepenijo ven. Ven iz zadušenih hiš. Ven v naravo, da skupno z njo širijo, da se z njo v večernem hladu zbujajo k življenju, da z njo pojejo zahvalno himno stvarniku, ki jim je dodelil ta večerni hlad.

Mladina se zbira na vasi. Z rasposajenim vriskanjem prilhajajo od vseh strani ter se zbirajo v večje skupine. Dosti si imajo za povedati, kajti človek drugega ne razume, če gre mimo, kot mnogo zgovorjenih glasov, ki jim pa nevem vsebine.

Vsekakor so pa zanimivi taki fantovski krogi. Človek se kaj rad pomudi pri njih, tüdi kaj mnogo novega zvedi. Človek se čudi njihovi iznajdljivosti; dostikrat pa se tüdi joče nad propalostjo.

Človeku nehote stopi vvažno vprašanje pred oči: Ali je to za mladino koristno? Če je, zakaj je koristno in v koliko je škodljivo.

Mladina je kakor spomladna cvetka. Se hoče razigrati. Svoji mladosti hoče dati primerne razmaha. Vse hoče znati, vse hoče doživeti. To je mladost.

Razumem to mladostno silo. Kaj pa je človek brez ciljev, Nič! Ko v človeku umrje tista težnja po znanju, je končal po-

tek življenja. Mi pravimo, da je zastarel.

Mladost rabi življenje; življenje, ki mu postavi temelje za zrela moška leta.

Ali nam da tako sposobnost ponočevanje? Mislím da ne! Vsaj tako ponočevanje ne kot je pri nas na žalost!

Par fantov se zbere, ob kakem križu in poležejo na trato, se valjajo, premetavajo kot jesenske tikvi, ko jih mečemo z voza, vmes kateri prav kosmato zakleje; na koncu še za slovo zapojejo kako pesem in stem je končano vasovanje. Fantje se vračajo v trumah domov. Med potjo še popijejo kak literček šmarnice in noč je prešla!

Sedaj te vprašam, dragi prijatelj: Je to življenje? Mislím da ne! Marsikateri obžaluje svojo mladost, ker jo je na enak način preživel kot jo živiš ti danes.

Zavedaj se, da živimo v času, ko nosi posameznik več odgovornosti, ko se zahteva za posameznega več znanja tüdi kot nekđaj. Šola ti je dala vse premalo za življenje. Naučil si se pisati, čitati, računati. Spoznal tüdi kraje tüdi nekoliko zgodovine. Ni ti pa dala smernic za življenje, ker to ni njena naloga. Tedaj tüdi nisi bil sposoben za življenske resnice.

Zdaj je zlati čas za to. Tüdi krasna prilika! Večerni hlad! Vse pokojno spi. Nihče te nemoti. Ti si pa ves svež! Take trenutke izrabi i že narava sama je tvoja učiteljica. Iz nje črpaj zakladov.

Meni se zdi skoraj nemogoča tista podivjanost ponoči, ker te ona sama sili k razmišljanju. To so zlasti trenutki za resne pogovore. Nekateri jih tüdi izrabijo.

Šel sem enkrat skozi vas pa me us-

tavi truma fantov in me vprašajo: Ali bi nam vi hoteli povedati kako je z ustvarjenjem sveta? Ali je res Bog v šestih dnevih ustvaril svet? Radevolje sem se odzval vabilu ter jim po svoji zmožnosti razložil. Gotovo se vam bo čudna videla, kako so se pečali ravno s tem vprašanjem. Takoj vam povem. Neki gospod jim je razlagal to stvar čisto po svoje. Pravi, da sveta ni ustvaril Bog, ampak, da se je svet sam od sebe razvil. Fantje so to uvideli, da je to nemogoče in so hoteli natančno zvedeti.

Dobro je tüdi za današnjega človeka, če ve kako se svet suče. Ravno pri nas imate krasno šolo. Dosti mladih fantov je v Franciji ali v Nemčiji pa tüdi v naši državi na delu. Ko pridejo domov vam marsikaj povejo, kako je kaj tam svet. Dosti slabega tüdi prinesejo s seboj, priznam! In tu je ravno vaša šola! Sprejmi kaj je dobrega, zavrni kaj je slabo! Tu si obenem apostol. Če tako delaš storiš več dobrega lahko, kot duhovnik v cerkvi.

Jako vvažno pitanje za odraslega mladeniča je tüdi žentev. Tu se tüdi lahko pogovoriš z njim kot prijatelj.

Vidiš prijatelj to je pravo varovanje. Delaj tako! Gotovo boš bolj zadovoljen. In tedaj ne bo šel zlati čas mladosti brez haska mimo tebe. Tedaj tüdi ne bo tvoja pesem robata, brez srca pela, ampak bo krona tvoje mladosti. Ne bo pesem sama tisti večer ampak bo vse tvoje življenje ena pesem. Čeravno pridejo križi, pride trpljenje ti boš stal kot steber, ker boš živel z Bogom in boš iz božjega stališča vse gledal!

— **Turnišče.** Naš gerent je tožo šest malih, siromaških posestnikov, ar ne so vozili drv na farov. Srezko načelstvo jih je obsodilo vsakoga na 120 Din. plačila. Vsi so prizivali i dokazali, ka so lani vozili i bi foringa komaj na deset let na nje prišla. Oblast je prizivi ugodila i je vsaki samo 20 Din. foringo plačao ne pa 120 Din.

— **Bedarija.** Nekši bedaki so raznesli glas, ka prej „klerikalci“ ne smejo biti županje i občinski odborniki. Mi na to odgovorimo, ka klerikalcov nikdar ne bilo, nego so bili krščansko misleči ljudie, ki so se zbirali v bivšoj SLS. Če so klerikalci zato krščansko misleči ljudje i tej ne smejo biti županje i občinski odborniki, te bedakom, ki te vesti raznašajo, glasno povemo:

Če to včinite, te mate juš tak gučati, dokeč de pa večina naroda krščansko misleča, ma vse pravice v državi zato, ar nosi v največšoj meri vsa bremena. Krščansko misleči ljudje so vsikdar bili i so največša opora vsake države.

— **Melinci.** Pri nas so se raznesli glasi, da našega poštenoga župana razrešijo. Mi ne vemo nikših zrokov proti njemu i zato njemu vsi, — cela občina damo zavupnico.

— **Renkovci.** Župan Ferčak Štefan je že pred tjedni zaprosio oblast, da ga reši županske dužnosti.

— **Odstopo je z prehranjevalnoga odbora** Litrop Štefan, b. banski svetnik iz Turnišča, ar nešče biti odgovoren za morebitne falinge, štere bi se mogle vršiti pri kupili ali delitvi sena.

— **Zgrabljeni tovaj.** Že duže časa se čulo da je tu ali tam sfalio biciklin. Ali gospodara toga kšefta so ne mogli dobiti. Zdaj pa je prišo v roke pravičnosti. Preminoči tjedn se je Skledar, doma iz Sotine pripravla na švercanje biciklinov prek na Vogrsko. Kak je šo zdomi, se je najšo z ednim žandarom, šteromi pa je Skledar bio včasii sumlivi i ga je stavo gori. Med pregledovanjom njegovoga biciklina vidi, da Skledarov biciklin nema številke, brezi štere nesmi nišče nikam. Žandar ga spita-va gde ga je vzeo, na štero je Skledar nikaj ne pravo. Taki ga je gnao na postajo, gde je Skledar vse ovado, da je prej vkradno 5 biciklinov. Po dugšoj preiskavi so najšli vse bicikline, šteri so bili v slami skriti. Biciklini so bili navéčše v Soboti vkradjeni. Zdaj de si lahko premišlavo svojo hüdobijo na trdoj priči, da ka je ne njegovo naj pusti na méri!

Doma i po sveti.

Smrtna kosa. V petek, dneva 21. okt. je vmro v Ljubljani slovenski pesnik *Anton Funtek*. Bio je do l. 1925 profesor na učiteljšči i nato živeo v pokoji. Bio je jako izobrašen mož i vživao velko spoštovanje. V slovenski kulturni zgodovini njemu ostane častno mesto. — Par dni kesneje pa je vmro v Ljubljani slovenski pi-

satel *Fran Milčinski*. Bio je ljublenec slovenske mladine, šteri je podaro telko lepih pravlic. Po poklici je bio sodnik, kesneje pa fiškališ.

Kitajska. Na Kitajskom je nastanola kolera. Dozdaj je znanih 3000 slučajov be-žežnikov, od tej je mrlo 200.

Pomiritev narodov na grobaj. V francuskom mestu Verdun so pred mesecom odkrili veličasten spomenik padlim 400.000 junakom svetovne bojne. Velikanski spomenik stoji na vrhi brega sredini velke ravnice, na obliko kostnice z 140 metrov visikim obokom, pod šterim so pokopane kosti padlih vojakov. Na železnih kovanih dveraj pred vhodom je napis: Pax — mir. K blagoslovitvi so prišli: Francozi, Angleži, Nemci i Belgijci. Predsednik Lebrun je v svojem govori povdaro, naj bi tu pokopane žrtve končno pripelale narode do bolšega medsebojnoga razumevanja i do gospodarske obnovitve sveta.

Razgled po katoličanskem sveti. Napredüvanje katoličanske Cer- kve na Kitajskom.

Katoličanska Cerkev je že 1900 let stara i li je šče mlada. Leto za letom se povekšava i širi po celom sveti. Če kakša zgüblena grešna duša od nje odpadne, pa zato dobi indri stotine gorečih katoličanov. Če jo gde preganjajo, pa zato se v drugom kraji lepo razvija.

Velko delo šče čaka Cerkev, da spreobrne 400 milijonski poganskih kitajskih narod. Cerkev se jako za to trüdi. Njeno delo je ne zaman. Ravno v zadnjih letaj je katoličanska vera na Kitajskom jako lepo napredüval. Bi pa šče bole, či v državi ne bi bilo nemirov i bojov. Številke pa kažejo, ka je vseedno jako močna i postaja šče močnejša. Katoličani majo že 12000 šol s 300.000 dijaki. Katoličanska univerza v Pekingu ma 300 poslušavcov. V celoj Kitajskoj je bilo 1930. leta 97 cerkvenih pokrajin, l. 1931. pa že 107. V tej cerkvenih pokrajinaj delajo misijonari iz različnih redov. Tak majo 4 okrožja frančiškani, 1 španski auguštinci, 1 jezuiti s Kanade itd. Cerkevna organizacija je jako dobra. L. 1930. je bilo na Kitajskom 13 pušpekov, 2092 zvuških duhovnikov i 1446 domačih kitajskih duhovnikov. L. 1931. pa je bilo že 14 pušpekov, 2176 zvuških i 1504 domači duhovnikov. Če pomislimo, da je katoličanska vera na Kitajskom ešče v začetki razširjanja, te je napradek v ednom leti resan velki. Vsej semeniščnikov v velikih i malih semeniščaj je bilo 1931. leta 5719. V Rimi je te skončalo šole 26 bogoslov- cov. Število katoličanov se je povekšalo v ednom leti za 41.000, tak ka jih je zdaj 2.531.000. Dosta morajo trpeti misijonari, šteri so vsikdar v nevarnosti, da jih zgrabijo banditi (ropari) i komunisti. Tak so ednoga jezuita p. Loa meli 27 dni zapre- toga, zvezanoga na rokaj i nogaj.

Boj med Kitajci i Japonci, od šteroga ste že čteli v Novinaj, je škodo tüdi katoličanskoj Cerkvi. Velko junaštvo je v tom pogledi pokazao jezuit p. Jacquinet,

šteri je dosejno, ka je za 4 vöre boj hen- jao, da so lejko rešili i odnesli z bojišča ranjene vojake. Tak se je rešilo 2000 ljudi.

Gospod Jezuš, reši štiristomiljonski kitajski narod kmice poganstva i pripelaj k svetlosti edino prave katoličanske vere!

Zanimivosti.

„Jaz sam casar!“ Poročevalec nek- šega angleškoga lista je stavo bivšomi nemškomi casari Vilmoši pitanje, ka pravi k kandidaturi svojega sina za nemškoga casara. I te njemi je med drugim pove- dao sledeče; Govorice o kandidaturi mo- jega sina Vilmoša Augusta so popunoma netočne. On je prestolonaslednik, dokeč sam pa jaz pri življenji bom pa tüdi jaz jedini nemški casar!“ Poročevalec je nato opozoro Vilmoša, da je prestolonaslednik mnenja, da se je casar sam l. 1918 odpo- vedao prestola. Vilmoš je zavrno to mne- nje i povedao, da je on edini, šteri ma pravico zasesti nemški prestol.

Kelko držav je na sveti. Na vsej zemli mamoko okoli 60 držav. Od tej držav odpade cela polovica na malo Europo, okoli 20 pa na Ameriko, ostalih 10 se pa porazdeli tak, da jih je v Aziji 7, v Afriki pa so 3 samostojne države.

NEDELA po risalaj šestdvajseta.

Vu onom vremeni pravo je Jezuš vnožini priliko eto: Spodobno je králestvo nebesko k- muštárskomi zni; štero je vzeo človik i posejao je vu svojo njivo, štero je totii naj ménše med vsem seménjem; kda pa gori zrasté, vékše je od vsega zelenjá i drevo bode, tak da ftice nebeske prihájajo i prebivajo na njogovih vekaj. Drugo pri- liko je njim pravo: Spodobno je králestvo nebes- ko k kvási, šteroga je vzéla ženska i zmesila ga je vu tri drevenke mele, dokeč se je celo skvasilo. Eta je vsa gučao Jezus vu prilikaj vnožini; i bre- zi prilik je ne gučao njim: da bi se spunilo, ka je povedano po proroki govorečem: odprém vu pri- likaj vüsta moja, vö povem skrita od začétká sveta. (Mat. XIII.)

*

Čüdovita rast božega Králestva. Iz čarnoga zrnca gorčice zrasté do 4 m. visi- ka rastlina in daleč vidno séga nad vse druge, ki rastéjo zná biti iz vékših zrn. Tak je zdaj Cerkev zrásla že na 330 mili- jonov katolikov. Pa kvas?

Tak sivi, bridki — kak evangeliom v začetki grešnikom. Pa zmešaj z moko in vodo — v čisto srcé ga vzemi, pa boš vi- do: ščista drugo gráta vse, prekvašeno pa dobro, téčno. Tak odznotra Cerkev vse pre- návla, nevidno, liki gvüšno, rodi nove ljudi po božoj voli. Gde pa dobi moč za to rast?

V svétoj Hoštiji!

„Moje Telo! — Či živetii ščéte, jej- te!“ je Kristuš povedao i so vnogi šli rekši: Té guč je trdi! Mi ne razmimo!

Tak tüdi dnes ne razmijo, odpádajo. A Cerkev?

Kak Gospod, za njimi gleda, kak Mo- nika za Auguštinom, ki odhaja v druge kraje prek razburkanoga morja. Zové je nazaj — ljubéča Mati. Pa se joče, gda je vidi med pečinami, v smrtnoj nevarnosti. Moli za nje pregánjane v Rusiji, Mehiki in Španiji pa v dosta drugih krájaj, moli, da bi naskori že bila „ena ovčárnica i eden pastir!“

Dijaško polje

Bilo je v bližini bogatega trgovskega mesta Kafarnaum, ob Genezareškem jezeru. Na obrežju množice ljudi, ki vsi v en kraj strmijo, s široko razprtimi očmi. Iz čolna na jezeru jim nekdo govori. Pa kako govori! Čuj šepetanje: Tako še nihče ni govoril, tako nihče ne bo govoril: le enkrat se je Bog učlovečil. Saj ste gotovo že uganili, kdo je ta množica in mož. Jezus Gospod in Judje. O božjem kraljestvu jim pripoveduje. Tudi njihovi voditelji, farizeji, so jim pripovedovali o kraljestvu, ki ga bo obljubljeni Odrešenik ustanovil, v njem bodo Judje zasedli vodilna mesta, najmanj ministri bodo. Ta pa ne govori tako in vendar so njegove besede lepše, toplejše. Cel dan bi ga poslušali, še jesti bi pozabili.

Lepo je govoril, toda razumeli ga veliko nisô. Še najbližji, njegovi učenci, ki so vedno z njim, ga ne razumejo, tudi sedaj ne, zato ga po odhodu množic prosijo, naj jim razloži priliko.

In odgovoril jim je: „Sejavec dobroga semena je Sin človekov, njiva je svet, dobro seme so otroci kraljestva, ljulka so otroci hudobe, sovražnik pa, ki jo je zasejal, je hudič! žetev je konec sveta, ženjci pa so angeli. Kakor se torej ljulka pobira in v ognju sežiga, tako bo ob koncu sveta. Sin človekov bo poslal svôjs angele in pobrali bodo iz njegovega kraljestva vse, kar je pohujšljivega in tiste, ki delajo krivico; in vrgli jih bodo v ognjeno peč, kjer bo jok in škripanje z zobmi. Takrat se bodo pravični zasvetili kakor solnce v kraljestvu svojega Očeta. (Mt. 13, 37—43.)

Torej drugače kakor so si oni predstavljali. Mislili so namreč, da v božjem kraljestvu ja ne bo nič slabega. Pa glej, ljulka bo med pšenico. Ljulka, ki je v začetku čisto taka, kakor pšenica, šele v sedmem tednu se pokažejo razlike. Sicer pa raste ravno tako kot pšenica, skoraj en meter visoko, ima enako steblo pa diši še zraven; sicer je duh omotičen, omedlevico pozročča, a prijeten je v začetku le — kot greh.

Zakaj torej Bog pusti živeti v svojem kraljestvu v Cerkvi, tudi hudobne? — Zato, ker ljubi svoje stvarstvo, posebno za večno življenje ustvarjene podobe svoje človeške duše. „Bog noče smrti grešnikove, ampak, da se spokori in živi!“ Pusti jih, ker se vsak čas lahko spreobrnejo: kar je danes ljulka, bo jutri mogoče že pšenica: ljudem je Bog dal svobodno voljo. Pa še en razlog je, zakaj dobro in slabo rasteta na isti njivi. Po slabih Bog vzpodbuja dobre: kjer je senca, tam je sonce, kjer Calles in mnogi drugi preganjavci Cerkve, tam so mučenci, sveti; kjer kriva vera mračno sveti, tam sonce prave vere tem lepše žari. Sveti Tomaž še pristavlja: kakor sta pšenica in ljulka od začetka skoraj popolnoma enaki, tako se včasih zdi, da je kdo slab, pa ni. In včasih je kdo strašno vpliven, veliko oblast ima: če bi ga izruvali kakor ljulko, bi s tem tudi precej pšenice uničili, ker se korenje obojega prepleta. Še en razlog navaja svetec: naj imajo hudobni vsaj neko plačilo na zemlji:

Kakor bi gledal velikansko njivo: od enega konca sveta do drugega sega. Oko je ne more obseči, svetovne božje njive, svete Cerkve. In vedno bo tu ljulka in pšenica. Pa kakor na naših njivah že navadno plevel ne prevlada tem bolj ne bo na božji njivi, saj je Gospod povedal: Peklenka vrata zmagala ne bodo! Ker se zlo ši-

ri le po krivdi osebne svobodne volje posameznikov, zato občestva Cerkve kot take nikdar ne smemo napadati radi grešnih katoličanov, udov skrivnostnega telesa, kjer je glava Kristus, ki še trpi in bo trpel do dneva slednje sodbe, ko bo ločil na desnico in levico.

Še nekaj nas uči ta prilika: ob smrti vsak odvrže krinko: ko ljulka dozori, se jasno loči od pšenice.

Gospod, naj bomo mi pšenica!

Gospodarstvo.

Rojarstvo.

Zrak v panji (koši) po zimi.

Če je premočna zima se včele morajo potruditi, ka potrebno višjo toploto obdržijo v panji i iz toga stališča več meda porabijo, kak navadno. Če pa je prevelika vročina v panji, te včele zapustijo mirno zimsko mirovanje; ponučajo več živeža, dostakrat začne matica nesti i včele izletavati; vse to pa je nevarnejše kak velika zima.

Ar pa je najslabši prevodnik toplote suhi zrak, je iz stališča mirovanja jako velike važnosti, če obdaja prezimovane včele suhi zrak. To da je samo na te način mogoče, če je izletišče zgoraj, ar to omogoči, da od včel izhajajoči, porableni, pokvarjeni i z vodnov parov napunjeni zrak prosto odhaja i na mesto njega prihaja zdrav, čisti i suhi zrak.

Drugače pa močna zima še jako slabe družine samo redko kda vniči, ar so ne zmožne obdržati tak visoke toplote, kak je za obstoj njüvoga življenja potrebno.

Mlačna zima pa posebno močnim i velikim družinam prinese besnost, če so v mali košaj, ar proti svoji voli delajo večšo toploto, kak je potrebna za zimsko mirovanje. S tem zapustijo zimsko mirovanje, začnejo z mladimi, ponučajo dosta živeža i če je tudi vreme mláčno i se toplota gible med 5—8 C°, vendar pa nej tak vugodno vreme, ka bi lahko izletavale, se tekóm 10—14 dni naberejo v njihovih želodčkih odpadki, s šterimi zamažejo mladice i med; to je driska, na podlagi štere spokaplejo na dno panja ali pa zletijo na prosto, spokaplejo na zemlo, obrdnejo i se več ne vrnejo.

Ništerni rojárje v Nemčiji, Rusiji i v drugih severnih državaj prezimüjejo včele v pivnicaj ali pa v zato v zemlo skopanih jamaj. Te včele samo zavolo toga tak dobro prezimüjejo, ar je vsikdar suhi zrak i celo zimo v ednakoj toploti, štera se süče okoli 5—6 C°. (Dale.)

ZAHVALA.

Prisrčno se zahvalimo prečastitomi gospodi plebanoši tišinske fare i gospodi kantori, da so našo nigdar ne pozableno

PEPIKO

z iskrenim govorom k večnomi počitki sprevodili.

Najtopej se pa zahvalimo tudi vsem onim, ki so pri sprevodi pomagali nositi nam žalost naših src, kakti pevski zbor, rodbina, sosede, vsi pošteni prijatelje i oni, ki so z venci i z rožami jo obdarüvali.

Kupšinci, dne 30. oktobra 1932.

Zalüvajoča rodbina HORVATH.

CENE:
Prinas so pa cene sledeče: biki kg 2 do 4.50 Din, telice kg 2 do 4.50 Din, teoci kg 4 do 5.50 Din, krave kg od 1 do 3 Din, svinje kg 6—7 Din.

Cene kmetskim pridelkom 100 kg.: pšenica 150 Din, žito 120 Din, kukarica 65 Din, oves 120 Din, hajdina 90—100 Din, ječmen 120—122 Din, proso 100 Din, krumpiř 40—45 Din, seno 60—70 Din, slama 40—50 Din.

Pošta.

Žökš Štefan, Spodnji Žerjavci. Din 40 sprejeli. Na lani je bilo duga 22 Din. Tak je na letos spisano 18 Din. Dužni ste ešče 12 Din. Kalendar dobite za polovično ceno, to je za 4 Din.

— **Dettlbach Jürrij, Rogaševci.**

Drage vole privolimo, kak prosite. **Čeh Štefan, Bellands Francija:** Do 15. februara 1. 1933. so Novine plačane. Pozdravljeni. **Interesenti, Bogojina.** Pritožbo, štero ste potom Agr. zadruge poslali na višjo oblast, bo rešila ambulanta komisija. Te odgovor je dobila Agr. zadruge pod br. 22/507. iz Maribora.

Mlatilnica kompletna z samovozačem tvrdke MAV. 5 HP. se po ugodnoj ceni proda. Več se poizve pri ŽALIK LUDVIKU mehanikaru v Murski Soboti.

Odvetniški pripravnik z dveletno advokatsko in dovršeno sodno prakso išče službo pri advokatu. Vstop 1. maja 1933, eventualno tudi preje. Dopisi na upravo lista 1 pod „advokatski pripravnik.“

Izšla je

BLASNIKOVA

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1933.,

štera ma 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kalendar, šteri je bio že od naših očakov najbolje cenjeni i je ešče dnes najbolje razširjeni.

V „Velikoj Pratici“ najdeš vse, ka človek potrebüje vsakši den: Katoliški kalendar z nebeskimi, sunčnimi, mesečnimi, vremenskimi i dnevnimi znamenji; — sunčne i mesečne potemnenja; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pobotnice, küpne pogodbe i račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani i Zagrebi; vsa senja na Kranjskom, Korořkom, Štajerskom, Prekmurji, Međimurji i Juliskoj Benečiji; — pregled o konci breje živine; — popis vseh važnih domačih i tujih dogodkov v pretekloj leti; — tabela za računanje obrestü; — življenjepis važnih i odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, štere rabi kmetovalec i žena v hiři. — Cena 5 Din.

„Velika Pratika“ se dobi v vseh vekših trgovinaj i se lahko naroči tudi pismeno pri založniki:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani.